

SHARQ VA G'ARB ADABIYOTLARIDA AYOL OBRAZI: TAQQOSIY TAHLIL

Abruyeva Gulchehra

Samdu Filologiya fakulteti Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili

1-kurs 104-guruh talabasi.

abruyevagulchehra1@gmail.com

+998949768006

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14632930>

Annotatsiya. Ushbu maqolada Sharq va G'arb adabiyotlarida ayol obrazining o'ziga xos talqinlari taqqosiy tahlil qilinadi. Sharq adabiyotida ayol ko'pincha go'zallik, sadoqat va ma'naviyat timsoli sifatida idealizatsiya qilingan bo'lsa, G'arb adabiyotida u murakkab va individualistik qiyofada tasvirlanadi. Alisher Navoiyning "Layli va Majnun", Shekspirning "Hamlet" va "Romeo va Juletta" asarlaridagi ayol obrazlari madaniy va ijtimoiy o'ziga xosliklarni aks ettiradi. Maqolada bu obrazlarning o'xshash va farqli jihatlari, shuningdek, ular orqali jamiyatning gender munosabatlari yoritiladi.

Kalit so'zlar: Sharq va G'arb adabiyotlari, individualistik qiyofa, obraz, gender munosabatlar, mumtoz Sharq she'riyati.

THE IMAGE OF A WOMAN IN EASTERN AND WESTERN LITERATURE: A COMPARATIVE ANALYSIS.

Abstract. This article compares the specific interpretations of the image of a woman in Eastern and Western literature. In Eastern literature, a woman is often idealized as a symbol of beauty, devotion, and spirituality, while in Western literature, she is depicted in a complex and individualistic image. Female characters in Alisher Navoi's "Layli and Majnun", Shakespeare's "Hamlet" and "Romeo and Juliet" reflect cultural and social peculiarities. The article highlights the similarities and differences between these images, as well as the gender relations of society through them.

Keywords: Eastern and Western literature, individualistic image, image, gender relations, classical Eastern poetry.

ОБРАЗ ЖЕНЩИНЫ В ВОСТОЧНОЙ И ЗАПАДНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Аннотация. В статье проводится сравнительный анализ своеобразных интерпретаций образа женщины в восточной и западной литературе. В то время как в восточной литературе женщины часто идеализируются как символы красоты,

преданности и духовности, в западной литературе они изображаются как сложные и индивидуалистичные натуры. Образы женщин в произведениях Алишера Навои «Лейли и Меджнун», Шекспира «Гамлет» и «Ромео и Джульетта» отражают культурную и социальную идентичность. В статье рассматриваются сходства и различия между этими образами, а также гендерные отношения в обществе через них.

Ключевые слова: восточная и западная литература, индивидуалистический образ, имидж, гендерные отношения, классическая восточная поэзия.

Adabiyot har bir jamiyatning madaniy va ma'naviy o'lchovini aks ettiruvchi ko'zgudir.

Ayol obrazi esa har doim adabiyotda alohida mavqega ega bo'lib, u jamiyatning madaniyati, qadriyatlarini va gender munosabatlarini ifodalaydi. Sharq va G'arb adabiyoti tarixida ayol obrazi turlicha talqin qilingan, bu talqinlar har ikki hududning madaniy, diniy va ijtimoiy xususiyatlarini aks ettiradi. Ushbu maqolada Sharq va G'arb adabiyotlarida ayol obrazining yaratish usullari va ularning funksional roli taqqosiy o'rganiladi.

Asosiy qism

1. Sharq adabiyotida ayol obrazi.

Sharq adabiyotida ayol obrazlari asosan ramziy va didaktik xususiyatga ega. Mumtoz Sharq she'riyatida ayol odatda go'zallik, sadoqat va ma'naviy yuksaklik timsoli sifatida tasvirlanadi.

Masalan: Navoiyning "Layli va Majnun" dostonida Layli obrazi: Sadoqatli, lekin jamiyat ta'siri va taqdir qurboni. Firdavsiyning "Shohnoma" asarida Rudaba yoki Tohminey kabi ayol obrazlari: Ayollar jasorat, sadoqat va oilaviy qadriyatlarni ifodalovchi qahramonlar sifatida ko'rsatiladi. Sharq adabiyotida ayollar odatda jamiyat tomonidan belgilangan an'anaviy rollarda tasvirlanadi. Ular oilaviy qadriyatlarning qo'riqchisi sifatida ko'riladi.

2. G'arb adabiyotida ayol obrazi.

G'arb adabiyotida ayol obrazi ko'proq erkinlik va individualizm bilan bog'liq. Ular ko'pincha jamiyat me'yorlariga qarshi kurashuvchi yoki o'z shaxsini izlovchi qahramonlar sifatida tasvirlanadi.

Masalan:

Shekspirning "Ofeliya" (Hamlet) va "Juliya" (Romeo va Juletta) kabi obrazlari: Ayollar sevgi va taqdir qurboni bo'lib, insoniy hissiyotlarning murakkabligini aks ettiradi. Jeyn Ostin romanlarida ayol qahramonlar: Ayollar o'z huquqlarini va erkinliklarini himoya qilishga intiladilar

(masalan, Elizabet Bennet – "Magʻrurlik va taassub").

Emil Zolya yoki Sharlotta Bronte ijodidagi ayollar: Ijtimoiy tengsizlik va gender muammolariga qarshi kurashuvchi obrazlar sifatida gavdalanadi.

3. Sharq va Gʻarb ayol obrazlarining oʻxshashligi va farqlari

Sharq va G'arb adabiyotida ayol obrazidagi oʻxshashliklar:

Har ikkala hudud adabiyotida ayollar koʻpincha sevgi va oilaga bogʻlangan qahramonlar sifatida tasvirlanadi. Ayol obrazlari madaniyatning ahloqiy va maʼnaviy qadriyatlarini aks ettiradi. Sharq va G'arb adabiyotida ayol obrazidagi farqlar: Sharq adabiyotida ayollar koʻproq idealizatsiya qilingan boʻlsa, Gʻarbda ular murakkab, realistik va konfliktli qahramon sifatida koʻrsatiladi. Sharqda ayollar koʻproq jamiyat meʼyorlariga moslashgan, Gʻarbda esa koʻproq oʻzligini qidiruvchi yoki jamiyat meʼyorlariga qarshi kurashuvchi boʻladi.

Xulosa

Sharq va Gʻarb adabiyotlaridagi ayol obrazlari nafaqat sanʼat, balki jamiyatning madaniy va tarixiy oʻziga xosligini aks ettiradi. Sharq adabiyotida ayol goʻzallik va maʼnaviyat timsoli sifatida koʻrilgan boʻlsa, Gʻarb adabiyotida u oʻz huquqlari va erkinligi uchun kurashuvchi shaxs sifatida tasvirlangan. Ushbu tahlil jamiyatlarning ayollarga boʻlgan munosabatini tushunish uchun muhim ahamiyat kasb etadi va bu mavzuda tadqiqotlarni davom ettirish zaruratini koʻrsatadi.

REFERENCES

1. Alisher Navoiy. "Layli va Majnun".
2. Shekspir. "Hamlet", "Romeo va Juletta".
3. Firdavsiy. "Shohnoma".
4. Jeyn Ostin. "Magʻrurlik va taassub".
5. Emil Zolya. "Nana"